

ikke hensigtsmæssigt, at vi fra det vel ingenlunde ubetydelige, men dog i sin Optræden — hvis jeg saa maa sige — beskedne Regjeringsforslag her ere komne ind paa Expropriationer og en heel Række herhenhørende Bestemmelser; men jeg troer, vi maae gaae meget langsomt frem, og, efter hvad den ærede Ordfører har anført, er dette i høj Grad af Vigtighed, da, som han yttrede, mange af de Beplantninger, der vare udførte, vare deels ved Tyveri og deels ved Raadhed ødelagte. Det har været ganske interessant at høre, hvorledes de naturlige Fordele for Vegetationen og Klimaet, der saa ofte med Hensyn til Skovene paaberaabes, her ere ligesom forsvundne for den Deel af Amtene, som ligge Øst og Sydøst for Klitterne. Hvis man virkelig har saa stærk en Tro derpaa, saa skulde man troe, at Amtene ville faae Gavn deraf. Er der noget Sted, hvor Skovene skulde kunne øve Indflydelse med Hensyn til klimatiske Forhold, saa er det vistnok de Egne, der ligge indensfor det Klitbelte, som gaaer langsmed Jyllands Vestkyst. Idet jeg af disse Grunde ønske, at Træplantningen i Klitterne maa blive fremmet, beklager jeg dog meget, at Udvalget er gaaet ind paa en saa radical Forandring; thi jeg frygter, at Sagen derved vil blive udfat for megen Fare. Jeg kan ikke troe, at der kan være synderlig Stemning for at gjøre dette Anliggende, der jo forresten er i en ønskelig Udvikling, til et heelt Statsanliggende. At Klitterne kunne dæmpes ved Træplantning, har tilvisse stor Betydning; men ved den tidligere Lovgivning ere vi ikke komne videre, end at Staten har anvendt en meget betydelig Deel til Sandflugtens Dæmpning, fordi den har været interesseret dertil, men her vil man have, at den skulde overtage det Hele; men det troer jeg ikke er tilraadeligt. Jeg kan derfor ikke Andet, end i det Hele taget ønske, at man maatte fastholde Regjeringsudkastets Grundtænke.

Der er et Punkt, med Hensyn til hvilket jeg er forpligtet til at yttre mig noget speciellere; det er nemlig den Bestemmelse i Udvalgets § 7, der udvider den Ret til Klitternes Benyttelse, som Eierne hidtil have havt. Hidtil have Kliteierne havt Ret til Højbjerg-

ning paa Sletterne; men Udvalgets Forslag gaaer ud paa, at de nu tillige skulle have Ret til Græsning for toirede Kreaturer. Det forekommer mig, at Sagen stiller sig paa følgende Maade: Enten exproprieres disse Sletter, under Forudsætning af at Udvalgets Forslag gaaer igjennem, eller ogsaa blive de ikke exproprierede; blive de ikke exproprierede, saa følger det af sig selv, at Eierne beholde den Ret, de havde før, men der bliver saa Tale om lovligt Hegn — hvad jeg senere skal komme tilbage til —; og blive Sletterne exproprierede med og skulle tages med i Beregning, saa seer jeg ingen Grund til, at de saa skulle forbeholdes. Toiring af Kreaturer vil paa mangfoldige Maader medføre Ufred i Plantningerne, deels ved Uvedkommendes Gang, deels ved at røgte og flytte Kreaturerne, deels ved at i løs Jord Kreaturerne meget let rive sig løse, og endelig derved, at efter de nu gjældende Lovbestemmelser enhver Beboer i Klitterne veed, at hans Kreaturer, naar de komme indensfor visse Linier, ere hjemfaldne til Optagelse, hvilket ikke vil være Tilfældet, om denne Bestemmelse gik igjennem, og derved vilde Plantøren blive sat i et meget udsigtigt Forhold til de Folk, han skal benytte til Plantningen. Da jeg før omtalte, at jeg vilde komme tilbage til den lovlige Indhegning, da var det kun for at bemærke, at det er beklageligt, at der i vore Love eller Anordninger er optaget en Bestemmelse, som snarere burde have været udeladt som Reglement, nemlig om, hvilke Hegn der ere lovlige; Indhegning ved Hjælp af udspændte Jerntraade er efter Loven ikke forsvarligt, skøndt denne Indhegningsmaade er et langt bedre Børn mod Kreaturer, end f. Ex. Lovens Riisgjerder med et tilstrækkeligt Antal Staver.

Ordføreren: Den sidste ærede Taler har berørt et Punkt, der har været meget omtalt i Udvalget, nemlig den Bestemmelse, som er foreslaaet i § 7. Jeg troer, at den Forudsætning, fra hvilken den ærede Taler gik ud, er urigtig; han forudsatte nemlig, at Udvalget har foreslaaet at give Beboerne i Klitegnene en Ret, som de ikke tidligere have havt. Der staar i § 19 af Forordningen af 19de September 1792 saaledes: „Det tillades vel frem-